

Hogyan tovább?

Frenkl Róbert

Hogyan tovább a referendum után, amely szentesítette, hogy a magyar egészségügy immár a belpolitika harci terepe? Racionálisan vizsgálódva, ennek a folyamatnak csak vesztesei vannak, kezdve a változtatásokat erőltető koalíciós pártokon, folytatva a veszedelmes kalandra hiábavalóan vállalkozó ellenzéken, amely célját, a kormánybuktatást ezen az úton nem tudja, nem tudta elérni.

Nem minden változtatás reform, de minden reform változtatás, a megújulás ígéretével. Nem a reformok, hanem némely, a kormánypolitikát jelképező változtatás ellen szavazott, döntően emocionális alapon, több mint hárommillió állampolgár. Kétségtelenül növelte a szavazati arányt az az egyszerű tény, hogy általában az emberek inkább a fizetési kötelezettségek ellen voksolnak, ha tehetik. Nem tagadható az a szomorú valóság sem, hogy vannak, akik számára a szerény vizitdíj és kórházi napidíj megfizetése is terhet jelent. Mégis a politikai üzenet volt az erőteljesebb összetevő, amely paradox módon a látszólag győztes ellenzékét is sújtotta. Morálisan – ha még van némi súlya ennek a fogalomnak – nehéz helyzetbe, pontosabban kényszerpályára kerültek, mert követelniük kellett a vizitdíj és a kórházi napidíj kieső összegeinek kompenzálását, amelyekről korábban azt állították, hogy nincs igazi jelentőségük.

Az igazi kérdés azonban, hogy lehet-e sikeres az a változtatás, az a reform, amelynek energiáját az orvosellenesség, az egészségügy-ellenesség adja. „Igazságtalan, hiányokkal teljes, pazarló, korrupció” – ezekkel a jelzőkkel határozták meg a „reformpárti” politikusok az egészségügyet. Bizonyára van mindegyikben némi igazság. De nem inkább a demokratikus működést kínok között tanuló, vajúdo társadalomra igazak ezek a jelzők? Az egészségügy ennek a társadalomnak egyik alrendszerre. Ellentmondásai a korábbi diktatórikus évtizedekben kialakult sajátos mechanizmusokból adódnak. Számos tanulmány igazolja, hogy már a rendszer-változás előtt is tudtuk a reform szükségességét, az átélést a feudális egészségügyből a polgáriba. Vétünk, mulasztásunk, hogy ezek a törekvések ismételtlen kudarcot vallottak. De közben felhalmozódott az a tudás, amely tartalmat adhatott volna a valódi reformnak.

Ennek érvényesülése helyett a politika hadszínterévé

vált a szakma. A kis koalíciós párt itt akarta erejét megmutatni; a nagyobbik, ismert rutinjával, csak lavírozott és ezzel döntő része lett a csődben; az ellenzék eszközt látott az egészségügyben, nem törődve azzal, hogy esetleg néhány év múlva rá is visszaüthet mai magatartása, részt vállalt az értékrombolásban. Bizony a hazai politikai osztály kudarca, a magyar nép vesztesége a népszavazás, de mindez nem vigasz a mi számunkra. Hogyan tovább, magyar egészségügy?

Józan ésszel elfogadható, hogy a magánbiztosítókra csendőrszerepben lenne szükség? Hogy csak tőlük várható a rendcsinálás? Hogy megéri a „többpénztáras, magánbiztosítós” rendszerből adódó többletkiadás?

Az a baj, hogy a politikai megosztottság az egészségügy szakmai szervezeteit, meghatározó személyiségeit is elérte. Ez meg az utóbbiaknál sem intézhető el egy megjegyzéssel, hogy tudniillik ez érthető, előbbieknél végzetes, mert hiteltelenné válnak mint pártkatonák.

A folyamatos, egyre inkább abszurd – magántőke a társadalombiztosításban? – kompromisszumok és a népszavazás végül most április elején, úgy tűnik, a koalíció szakítással végződő válságához vezettek. Nem az irónia mondatja: kár volt az egészségügyet harci tereppé változtatni.

Meggyőződésem, no meg ismeretem is, hogy a különböző pártok egészségpolitikusainak nézetei igen közel állnak egymáshoz. Nem is lehet ez másképpen, ha szakmai a megközelítés. Mégis, ma illúzióknak látszik a konszenzus, ami pedig közérdek lenne.

Ez jelenthetné a strukturális reform továbbvitelét, finomítását az eddigi tapasztalatok alapján. A fiskális szemlélettel szemben a pozitív válaszokat. Azaz, az állami tehervállalás csökkentésével együtt a szolgáltatói oldalon a magánbefektetők támogatását. A reform – a valódi reform – nem jelentheti a minőség

---

Kétségtelenül növelte a szavazati arányt az az egyszerű tény, hogy általában az emberek inkább a fizetési kötelezettségek ellen voksolnak, ha tehetik.

A politikai megosztottság az egészségügy szakmai szervezeteit, meghatározó személyiségeit is elérte.

---

csökkentését. Márpedig ez fenyeget. Sajátosan körjelző az egri kórház működtetésének privatizálásakor a dolgozói tiltakozás. Közalkalmazotti státusukat, azaz a cifra nyomorúságot, a szegénységet jelentő biztonságot védték a szabad munkavállalás távlatával szemben.

A harc folytatódik minden fronton. E sorok írásaikor a kisebbségi kormányzás a legvalószínűbb. Az egészségbiztosítás kerül ismételtelen előtérbe. A kormány, úgy látszik, megértette a népszavazás valódi üzenetét, és szívesen kivonná az egészségügyet a háborúból. A reformot a hét regionális – állami tulajdonú – egészségpénztár, a decentralizációt szolgálná. Elvben ez a rendszer lehet életközeli, mint az egyedi OEP.

Ideális megoldás a konszenzus lenne. Ha tetszik,

ötpárti és közéleti egyeztetés. Egyetértés abban, hogy az egészségügyet kivonják a tűzvonalból. Vállalják a szakmai megközelítést. Elfogadják vagy az önálló (egy) biztosító működését, az ehhez szükséges struktúra kiépítésével és a jogszabályi háttér megteremtésével, (felügyelőbizottság, szakmai szervezetek, betegszervezetek stb.), vagy támogatják a regionális rendszert. Teret adnak a magánbiztosítóknak a kiegészítő biztosítások piacán. Döntenek a forrásbővítés kérdésében, azaz a szolgáltatást igénybe vevők járuljanak hozzá a költségekhez, vagy egységes járulékkiegészítés lépjen életbe.

A népszavazás – nem meglepő ez – paradox helyzetet eredményezett. A vizitdíj olyan vonattal szimbolizálható, amelyre most szállnak fel az európai utasok. Egyre több országban vezetik be. A több-biztosítós modellek vonatáról viszont lefelé kászálódnak utasai. Nálunk pillanatnyilag fordított a helyzet. Sürgőssé vált a beavatkozás.

Felülvizsgálandók a minőségi problémák, értékvesz-

tések. Csak a példa kedvéért, a pszichiátria, vele együtt az addiktológia ügye vagy – elfogultságomat is bizonyítva – a sportegészségügy jövője. Nem az állami szerepvállalás, hanem a megoldás oldaláról. Ez jelentheti például egységes sportbiztosítói rendszer kiépítését.

Az egészségügy visszaságait nem tagadva, ki kell emelni a pozitívumokat is: azt, hogy – akár csak az elmúlt évtizedekben – ma is, minden zűr és zaj mellett helytállt a szakma. Lehet, hogy a paraszolvencia miatt. Lehet. De ennek megszüntetése nem cél, hanem következmény kell legyen; a reform egyik legfontosabb következménye. Amint általánossá válnak a teljesítményt elismerő, a versenyszférához hasonló szintű legális, adózó jövedelmek.

A koalíciós egyeztetésért felelős liberális államtitkár trágár beszólása a miniszterelnök ellen tancélos,

csak pszichoanalitikusan értelmezhető. Hiszen az ő politikájukat utasította el – ha nagyon lemeztelenítjük a történeteket – a népszavazás. Az államtitkár tudatlanja működött, a hárítás túl jól sikerült, a pártelnök jó közönség volt. Ez az epizód bizonyára emocionálisan erősítette a miniszterelnök döntését az egészségügyi miniszter felmentéséről.

Hogyan tovább? A Washington Post legutóbb elemezte a Medicare és a magánbiztosítók működését. Lényegesen költséghatékonyabbnak találták az állami szolgálatot. Erre mondják nálunk, hogy ők nem korruptak... Sajátos emberismeret.

Az egészségügy önmagában is nagy érték. De még többről van szó. A megosztott országban egy életképes konszenzus igencsak előremutató lenne. Már a 2006-os választások előtt sok szó esett a nagykoalíció szükségességéről. A maga módján erről is szól az egészségügy drámája. Ma illúzióknak látszik ez. Mégis, szép lenne, ha az egészségügyi reform ötpárti vitele a szinte el nem viselhető gyűlölködést is mérsékelné, humanizálná a közbeszédet, a közéletet, reményt nyújtva a következő időszakra. Úgy vélem, ez következik a szakma lényegéből.

dr. Frenkl Róbert

Illusztráció: Sándor Zsolt

Szép lenne, ha az egészségügyi reform ötpárti vitele a szinte el nem viselhető gyűlölködést is mérsékelné, humanizálná a közbeszédet, a közéletet, reményt nyújtva a következő időszakra.

FELHÍVÁS

A Literatura Medica Kiadó várja olyan orvosok jelentkezését, akik szerkesztői jártassággal és angol nyelvvizsgálóval rendelkeznek. Vázlatos önéletrajzot és maximum 1500 karakternyi motivációs levelet várunk csatolt dokumentumként a litmed@lam.hu e-mail címre.